

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

**ASPECTE CEDO INCIDENTE ACTIVITĂȚII
CONSILIERULUI DE PROBAȚIUNEA**
(consilieri de probațiune)

CURRICULUM

AUTOR:

*Alexandru SPOIALĂ,
doctor în drept, judecător Judecătoria Ciocana mun. Chișinău*

CHIȘINĂU - 2013

I. PRELIMINARII

La 12 septembrie 1997 Republica Moldova a devenit parte la Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului (CEDO). Prin aderarea la CEDO Republica Moldova s-a angajat să asigure respectarea drepturilor garantate de CEDO și protocoalele adiționale la aceasta și a recunoscut jurisdicția Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) de a examina cererile depuse împotriva Moldovei.

Termenii folosiți în CEDO și în jurisprudența CtEDO au un sens autonom. Nu există un comentariu oficial al CEDO. Semnificația exactă a acestor drepturi este stabilită de CtEDO pe marginea examinării cauzelor concrete. În peste o jumătate de secol CtEDO a pronunțat peste 12000 de hotărâri, dintre care peste 200 vizează Republica Moldova. Statele Părți la CEDO s-au angajat să se conformeze hotărârilor definitive ale CtEDO.

Studierea acestei discipline este menită să contribuie la familiarizarea consilierilor de probațiune cu principiile CEDO, cu modul de funcționare a CtEDO și efectele hotărârilor CtEDO. O atenție deosebită la predarea cursului va fi acordată jurisprudenței CtEDO în cauzele moldovenești și aplicării CEDO în sistemul de drept al Republicii Moldova.

II. OBIECTIVELE GENERALE ALE DISCIPLINEI

<i>la nivel de cunoaștere</i>	<i>la nivel de aplicare</i>	<i>la nivel de integrare</i>
<ul style="list-style-type: none">- să definească principiile CEDO;- să identifice drepturile garantate de CEDO;- să descrie modul de organizare și funcționare a CtEDO;- să identifice criteriile de inadmisibilitate a cererilor la CtEDO;- să cunoască procedura de examinare a cererilor de către CtEDO;- să explice esența cauzelor de referință contra Moldovei examinate de CtEDO;- să cunoască legislația și practica judiciară națională cu privire la aplicarea CEDO în sistemul de drept al Republicii Moldova.	<ul style="list-style-type: none">- să interpreteze CEDO prin prisma principiilor CEDO;- să analizeze legislația și practica judiciară națională prin prisma CEDO;- să realizeze modul de actualizare a cunoștințelor în domeniul CEDO.	<ul style="list-style-type: none">- să estimeze practica CtEDO;- să aprecieze aparentele discrepanțe în soluțiile date de CtEDO în cazuri similare;- să ia atitudini de discrepanțele dintre legislația Republicii Moldova și practica CtEDO pentru perfecționarea legislației și practicii moldovenești.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Numărul de ore		Modalitate de evaluarea	Responsabil de modul
C	P	Teste pentru verificarea cunoștințelor	Alexandru Spoială
4	10		

IV. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

4.1. Tematica și repartizarea orientativă a orelor de curs

Nr	Tema	Realizarea în timp (ore)
1.	Aspecte generale de organizare a CEDO. Procedura în fața CEDO.	2
2.	Elementele garanțiilor individuale reglementate de CEDO	2
	TOTAL	4

4.2. Tematica și repartizarea orientativă a orelor practice

Nr	Tema	Realizarea în timp (ore)
1.	Criteriile de inadmisibilitate a cererii în fața CtEDO	2
2.	Interzicerea torturii, tratamentului inuman și degradant (art.3)	2
3.	Interzicerea sclaviei (art.4) și dreptul la libertate (art.5)	2
4.	Dreptul la un proces echitabil (art.6) și dreptul la viața privată (art.8)	2
5.	Interzicerea discriminării (Protocolul 12 la Convenție)	2
	TOTAL	10

V. EVALUAREA DISCIPLINEI

Evaluarea audienților va consta din evaluarea curentă și evaluarea finală.

A. Evaluarea curentă va consta din:

- (a) rezolvarea spețelor la seminare;
- (b) referatele prezentate la seminare;
- (c) prestația audientului la orele de curs;
- (d) prezența la ore..

B. Evaluarea finală va consta dintr-o examinare scrisă ce va cuprinde subiectele din curriculum. Examinarea scrisă va fi divizată în 3 părți, după cum urmează:

- (a) un subiect teoretic;
- (b) analiza unei soluții date de CtEDO într-o cauză concretă;
- (c) soluționarea unei spețe.

Mostră de test pentru evaluarea finală

Test

1. Definiți sintagma „drept și obligație cu caracter civil”, în sensul art. 6 para. 1 CEDO

2. Explicați soluția CtEDO pe marginea pretenției cu privire la violarea art. 5 para. 1 CEDO în cauza *Boicenco c. Moldovei*

3. Soluționați speța

Un tânăr deținut, care își ispășea pedeapsa privativă de libertate pronunțată de către o instanță de judecată, s-a adresat, la 20 mai 2006, cu plîngere unui procuror ce avea ca atribuție supravegherea executării pedepselor. Deținutul a declarat că a fost bătut de către gardienii penitenciarului.

La 15 iunie 2006 procurorul a primit prin poștă depozițiile gardienilor, care afirmau că deținutul a căzut destul de rău în cadrul unui incident banal provocat de refuzul său de a intra în celulă după plimbare. La 20 iunie 2006 procurorul a dispus examinarea deținutului de către un medic tânăr stagiar de la punctul medical al penitenciarului, care nu a constatat leziuni corporale pe corpul tînărului.

În baza acestor elemente, la 23 iunie 2006 procurorul a refuzat în pornirea urmăririi penale împotriva gardienilor și a expediat decizia sa în adresa deținutului.

La 28 noiembrie 2006 deținutul contestă decizia procurorului. Prin încheierea din 30 decembrie 2006 ordonanța din 23 iunie 2006 a fost casată ca emisă prematur, cu obligarea procurorului de a examina plîngerea. Investigarea cauzei continuă și la moment.

Tînărul a depus o cerere la CtEDO în care pretinde violarea art. 3 și art. 13 ale CEDO

VI. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Literatură recomandată

1. Jean-Francois Akandji-Kombe *Obligațiuni pozitive în virtutea Convenției europene a Drepturilor Omului: Ghid pentru punerea în aplicare a Convenției europene a Drepturilor Omului* - Chișinău, 2006

2. Corneliu Bîrsan *Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole*, ediția a II - București, 2010
3. Luke Clements, Nuala Mole, Alan Simmons *Drepturile europene ale omului: înaintarea unei cauze pe baza Convenției* - Chișinău, 2005
4. Микеле Де Салвиа *Прецеденты Европейского Суда по Правам Человека* - Санкт-Петербург, 2004
5. *Executarea hotărîrilor Curții Europene a Drepturilor Omului: Broșură de informare* - Chișinău, 2006
6. Harris, O'Boyle & Warbrick *Law of the European Convention on Human Rights* – Oxford 2009
7. Ursula Kilkelly *Ghid privind punerea în aplicare a articolului 8 al Convenției europene pentru Drepturile Omului* - Chișinău, 2003
8. Elisabeth Lambert-Abdelgawad *Executarea hotărîrilor Curții Europene a Drepturilor Omului* – Chișinău, 2004
9. Monica Macovei *Ghid privind punerea în aplicare a articolului 5 al Convenției europene pentru Drepturile Omului* - Chișinău, 2003
10. Monica Macovei *Ghid privind punerea în aplicare a articolului 10 al Convenției europene pentru Drepturile Omului* - Chișinău, 2003
11. Jeremy McBride *Drepturile omului în procedura penală - Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului* – Chișinău 2009
12. Nuala Mole, Catarina Harby *Ghid privind punerea în aplicare a articolului 6 al Convenției europene pentru Drepturile Omului* – Chișinău, 2006
13. Jim Murdoch *Protecting the right to freedom of thought, conscience and religion under the European Convention on Human Rights* - Strasbourg 2012
14. Jacobs, White & Ovey *The European Convention on Human Rights* - Oxford, 2010.
15. Douwe Korff *A guide to the implementation of Article 2 of the European Convention on Human Rights* - Belgium, 2006
16. Karen Reid *A practitioner's guide to the European Convention on Human Rights* - Sweet and Maxwell, 2011
17. Ivana Roagna *Protecting the right to respect for private and family life under the European Convention on Human Rights* - Strasbourg 2012
18. Eric Svanidze *Effective investigation of ill-treatment, Guidelines on European standards* - Council of Europe 2009
19. Eric Svanidze *Combating ill-treatment and impunity: Rights of detainees and obligations of law-enforcement officials* - Council of Europe 2010
20. Dovydas Vitkauskas, Grigoriy Dikov *Protecting the right to a fair trial under the European Convention on Human Rights* - Strasbourg 2012

Pagini web

1. Organizația Națiunilor Unite: www.un.org
2. Înalțul Comisar ONU pentru drepturile omului: <http://www.ohchr.org>
3. Curtea Internațională de Justiție: www.icj-cij.org
4. Curtea Internațională Penală: www.un.org/law/icc
5. Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie: www.un.org/icty
6. Consiliul Europei: www.coe.int
7. Curtea Europeană: <http://www.echr.coe.int/echr>
8. Curtea de Justiție a Comunităților Europene: <http://www.curia.europa.eu>
9. Comisia Inter - Americană pentru Drepturile Omului:
<http://www.cidh.oas.org/DefaultE.htm>
10. Organizația obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”: <http://www.lhr.md>
11. Ministerul Justiției al RM: <http://www.justice.md/md/cedo/>
12. Centrul de Resurse Juridice din Moldova: www.crjm.org